

3/10/21 - Pesachim Daf 109 – Can you immerse in a Mikvah of snow?

מסכת פסחים דף קט עמוד א-ב

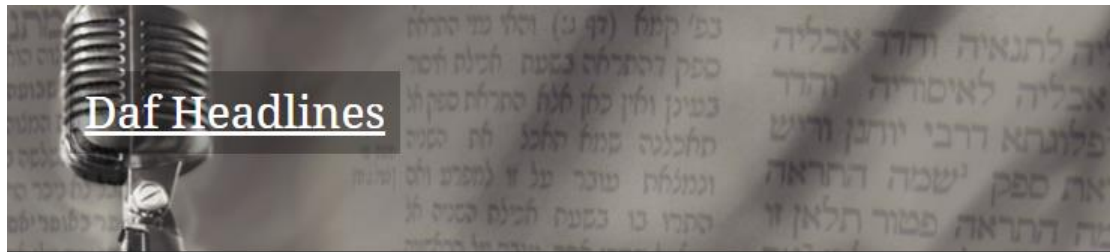
במים - במי מקוה, את כל בשרו - מים שכל גופו עולה בהן. וכמה הן אמה על אמה ברום שלש אמות. ושיערו חכמים שיעור מי מקוה ארבעים סאה.

שלחן ערוך יורה דעה סי' רא סעיף ל

אין שאיבה פוסלת אלא במים, אבל השלג והברד והכפור והמלח והטיט שהוא עב קצת אפילו יש בו רכות שיכולין להריקו מכלי אל כלי, אין שאיבה פוסלת בהם שאם שאב מאלו למקום החסר, לא פסלוהו. ולא עוד, אלא אפילו עשה כל המקוה משלג או כפור או ברד שהביאו בכלי ועשה מהן מקוה, כשר: הגה - וכשמשער שיעור המקוה בשלג, ימעך חללו תחילה (ב"י בשם הראב"ד והרא"ש וכו"כ הרמב"ם) ואז מותר לטבול בו כמות שהוא (מרדכי ס"פ במה טומנין בשם ר' שמריה). ויש מחמירין לטבול בכל אלה, עד שנימוחו ונעשו מים (שם במרדכי בשם הר"ר שמחה והרא"מ מביהם). וטוב להחמיר לכתחלה (ב"י) ועיין בא"ח סימן ק"ס:

ש"ך שם ס"ק עא

ולא עוד כו'. עיין בב"י שכתב שדעת כל הפוסקי' שמותר לטבול בשלג אם יש בו כדי מ' סאה ומסקינן ומ"מ אין להקל לעשות מעשה באיסורא דאורי"י נגד ה"ר אליעזר ורבי שמחה ומיהו לטבול ידיו בשלג לאכול אם אין לו מים כיון דנטילת ידים דרבנן נראה דשפיר יש לסמוך על דברי ה"ר שמריה כיון דפשט דברי המשנה והפוסקים מסייעים ליה וכתב דמ"ש הרמב"ם אפי' הביא מ' סאה שלג בתחלה והניחם בעוקא וריסקו שם הרי זה מקוה שלם וכשר האי וריסקו ר"ל מעך חללו עכ"ד (וכ"כ הב"ח שדעת הרמב"ם שמותר לטבול בשלג כמות שהוא) וצ"ע שבא"ח סי' ק"ס כ' דר"ל ריסקו עד שנעשו מים דוקא וע"כ כתב בש"ע שם סעיף י"ב השלג והברד והכפור כו' אם ריסקן עד שנעשו מים נוטלין מהם וטובלין כו' והדברים סותרים זה את זה וצ"ע ולענין דינא צ"ע דמ"ש הב"י שדעת הפוסקים שמותר ליתא דהא דעת הראב"ד ורש"י לאסור ומביאם הב"י והב"ח גם הרז"ה אוסר ומביאו הב"י והרמב"ם נ"ל ג"כ דאוסר דהאי וריסקו היינו עד שנעשו מים והיינו דכתב וריסקו בסיפא ולא כתב כן ברישא גבי מעלין אלא ס"ל כהראב"ד ורש"י דלענין אשלומי דוקא משלים כמות שהוא אבל בכולו שלג לא וכ"כ הרמב"ם פכ"א מהלכות שבת אין מרסקין את השלג כדי שיזובו מימיו והוא ש"ס סוף פרק במה טומנין אלמא דריסוק דשלג היינו שנעשה מים וגם הרא"ש אפשר דס"ל כן דלא כתב דמהני אף

על פי שלא נימוח אלא לענין השלמה וכ"כ בחידושי האגור בשם הרא"ש ולא תמצא בשום פוסק מפורש דעלתה טבילה בכולו שלג זולתי ה"ר שמריה דמיקל וכבר חלקו עליו הבאים אחריו כדאיתא במרדכי וכן פסק הבית חדש לאסור שוב מצאתי במהרי"ל בהלכות טבילה וז"ל אמר מהר"י סג"ל דאיתמר בש"ס שאחד היה כופה את אשתו לטבול בכרי של שלג בימות הגשמים וכן הלכה עכ"ל ונראה דדברים אלו לא דסמכא נינהו וניכר שאיזה תלמיד מבהיל כתבן שכתב דאתמר בש"ס ואינו בש"ס אלא המעשה הוא במרדכי סוף פרק במה טומנין שבא לפי ר"ש והורה כן להתיר וכבר חלקו עליו חביריו וגם ר"ש גופיה חזר בו כדאיתא במרדכי שם ע"ש:

פתחי תשובה שם ס"ק כא

וכ"כ (בתשובת חתם סופר סי' ר') דלאחר שנתמלא הגומא שלג לא יצוק עליה מים חמין כיון דקי"ל שלג שלא הופשר אין טובלין בו נמצא המים חמין השאובים פוסלין המקוה טרם שנפטר מ' סאה שלג אלא יניחו על הגומא טס ברזל מלובן וגחלים הרבה ע"ג עד שיפשר השלג ממילא זולת זה אין להתיר בשום אופן ע"ש עוד שמביא כל השיטות בזה ומסיים מאחר שרוב הפוסקים הגדולים חולקים על הרא"ש ור"ש איך יעלה על הדעת לסמוך באיסור כרת כו' ע"ש עוד (בסי' רי"ג) מזה.

משנה ברורה סימן קס ס"ק נח

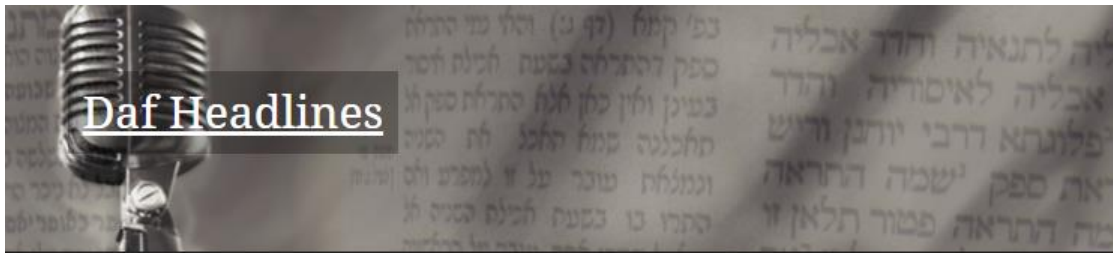
אם רסקן וכו' - אבל בלאו הכי אין נוטלין בהן בכלי אבל לטבול הידים בתוכן אם יש בהן כשיעור מקוה מותר בשעת הדחק כשאין לו מים אף בלא רסקן, ואפילו אם אין השלג מכונס הרבה בבת אחת אלא מונח על פני הארץ ונמוח הרבה כל שיש מ' סאה מחובר יחד טובלין בו ומ"מ נראה דצריך שיהיה עכ"פ כדי לכסות ידיו במקום שתוחבן:

חכמת אדם שער איסור והיתר כלל עג סעיף יט

ונראה לי דבשעת הדחק מותר לטבול כלי זכוכית בשלג אם הוא במקום אחד דטבילתו ודאי רק מדרבנן אבל לא כלי מתכות דלהרבה פוסקים הוא מן התורה.

חזון איש מקואות תנינא סי' ו ס"ק ג

ומ"ס שלג המונח בבקעה או שנפל למקוה ממילא הוי ספיקא דדינא, ויש להחמיר בדאורייתא ולהקל בדרבנן, והמיקל כדעת מרן והרמ"א שהכריעו להקל יש לו על מי לסמוך.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף קמז עמוד ב

רבי אלעזר בן ערך איקלע להתם, אימשיך בתרייהו איעקר תלמודיה. כי הדר אתא, קם למיקרי בספרא, בעא למיקרא החדש הזה לכם, אמר: החרש היה לבם. בעו רבנן רחמי עליה, והדר תלמודיה.